

'Vindhetverleden' in de praktijk

De binnenkant buiten: Op reis naar de binnenkant van artefacten en monsters

Methoden en Technieken in de spotlight: tomografie, micro-CT scans, fotogrammetrie en neutronenscans.

Wanneer en hoe laat: Donderdag 1 oktober 2026 van 09.30 tot 12.45 uur

Inloop met koffie en thee vanaf 09.00 uur

Waar: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Smallepad 5 te Amersfoort

Voor wie: (Senior) KNA Archeologen, BA/MA, KNA specialisten, studenten archeologie, depotbeheerders, PvE-opstellers, beleidsarcheologen, conserveringsspecialisten en onderzoekers.

Ook studenten zijn van harte welkom!

Telt mee als nascholingsactiviteit Actorregister.

Deelname is gratis.

Waar gaat deze kennisdialoog over?

Wat als je zonder ingreep kunt zien wat er in een object zit? Tijdens deze Kennisdialoog ontdek je hoe tomografische technieken zoals micro-CT en neutronenscans het onzichtbare zichtbaar maken.

Tomografische technieken maken het mogelijk om de binnenkanten van artefacten en monsters te onderzoeken zonder schade. Micro-CT scans (voor bijvoorbeeld bodemonsters, aardewerk en glas) worden gedaan in laboratoria, terwijl je voor neutronenscans (voor metalen) bij een onderzoeksreactor moet aankloppen. Ook met combinaties van CT-scans en fotogrammetrie kan het onzichtbare nu zichtbaar worden gemaakt. Deze scantechnieken geven ongekennde mogelijkheden voor bijvoorbeeld het onderzoeken hoe artefacten gemaakt zijn en wat er aanwezig is in allerlei verschillende soorten monsters.

Specialisten Dominique Ngan-Tillard, Lambert van Eijck van de TU Delft, Renée Martens en Luk van Goor van Restaura gaan in dialoog met archeologen en specialisten over de spannende derde dimensie van artefacten en monsters.

Programma

Korte introducties op E-RIHS Nederland en vindhetverleden.nu

- E-RIHS in Nederland en het belang van de dialoog
Liesbeth Theunissen, RCE

- [Vindhetverleden.nu](https://vindhetverleden.nu) : wat kan je ermee!
Esther Wieringa, SIKB

Presentaties specialisten en workshops

Introductie op innovatieve beeldvormingstechnieken door Renée Martens, Restaura

Innovatieve beeldvormingstechnieken bieden nieuwe mogelijkheden voor het onderzoek, de documentatie en de presentatie van archeologisch erfgoed. Technieken zoals röntgen, XRF, fotogrammetrie, fotometrische stereotechniek en CT helpen bij het visualiseren. Door deze technieken afzonderlijk en in combinatie toe te passen, ontstaan nieuwe inzichten in zowel de opbouw als de conditie van archeologische objecten. Op die manier kunnen bovendien de conditie en het uiterlijk van een object in verschillende stadia nauwkeurig worden vastgelegd en duurzaam worden bewaard voor toekomstig onderzoek.

- **De kracht van gecombineerde beeldvorming aan de hand van voorbeelden uit de praktijk**

Luk van Goor, Restaura

Gevolgd door workshopronde 1: Dialoog met de deelnemers

Pauze

Introductie op tomografie, neutronenscans en micro-CT scanning door Lambert van Eijck van de TU Delft

Welke nieuwe inzichten bieden tomografie, neutronenscans en micro-CT scanning methoden voor de archeologie? Lambert van Eijck neemt de deelnemers mee in de wereld van geavanceerde scantechieken en laat aan de hand van enkele voorbeelden uit de archeologie zien hoe deze niet-destructieve onderzoeksmethoden verborgen informatie zichtbaar maken. Daarbij gaat hij in op de toepassingsmogelijkheden binnen de AMZ en de archeologische onderzoeksvragen die hiermee kunnen worden beantwoord.

- **De derde dimensie van archeologie – Micro-CT in de praktijk**

Dominique Ngan-Tillard, TU Delft

Met micro-CT kunnen archeologische objecten driedimensionaal worden onderzocht zonder ze te beschadigen. Dominique Ngan-Tillard laat zien hoe deze techniek nieuwe inzichten biedt in de opbouw en vervaardiging van vondsten, met als aansprekende voorbeelden de smeltkroezen uit de Midden-IJzertijd, waarvan de interne structuur en sporen van gebruik zichtbaar kunnen worden gemaakt en recent onderzoek aan de constructie van de mysterieuze zilveren knopen uit het 17^e eeuwse Palmhoutwrak.

Gevolgd door workshopronde 2: Dialoog met de deelnemers

Snack & gelegenheid om na te praten in de centrale hal.

www.vindhetverleden.nu en de Kennisdialogen die in dit kader worden georganiseerd zijn het resultaat van het project 'Samen Kennis Maken' van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer. De nieuwe kennisinfrastructuur voor (natuur)wetenschappelijk onderzoek voor de Nederlandse Archeologische Monumentenzorg maakt onderdeel uit van het *European Research Infrastructure Heritage Science* (E-RIHS).

Het doel van E-RIHS is de internationale gemeenschap van erfgoedonderzoekers toegang te geven tot de infrastructuur van laboratoriumfaciliteiten, onderzoeksdata en het (nationale) netwerk van kennis en expertise.

Eerdere Kennisdialogen gemist? Bekijk hieronder de verslagen, presentaties en filmpjes www.vindhetverleden.nu/kennisdialogen